

DOI:10.46991/FLSP.2025.24.008

Մարգարիտ Ապրեսյան*
Երևանի պետական համալսարան
Մարիամ Կարապետյան†
Երևանի պետական համալսարան

ԻՐԱՎԱԲԱՆՆԵՐԻ՝ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԹԵՄԱՆԵՐՈՎ
ՀՐԱՊԱՐԱԿԱԽՈՍԱԿԱՆ ՀՈԴՎԱԾՆԵՐԻ
ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ

ABSTRACT

**ANALYSIS OF PROFESSIONAL ARTICLES ON LEGAL ISSUES IN
PUBLICISTIC STYLE**

The present paper studies professional articles on legal issues targeted at a broad readership focusing on their stylistic and genre-based diversity. The study shows that the articles noted above blend features of both scientific and publicistic styles utilizing expressive stylistic devices determined by their communicative tasks and goals to target a wider range of audience.

Key words. legal language, stylistic features, genre structure, publicistic articles

ԱՍՓՈՓՈՒՄ

Սույն հոդվածում վերլուծության են ենթարկվում իրավական թեմայով, ընթերցող լայն շրջանակներին ուղղված տեքստերը՝

*e-mail: margaret.apresyan@ysu.am

†e-mail: mariam.karapetyan@ysu.am

This work is licensed under a Creative Commons
Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

Received: 29/04/2025

Revised: 07/05/2025

Accepted: 12/05/2025

© The Author(s) 2025

դիտարկելով դրանց ժանրային և ոճական տարասեռությունը: Անդրադարձ է կատարվում գիտական և հրապարակախոսական ոճերի հատման կետերին, շեշտադրվում է ոճաբանական տարբեր միջոցների գործառույթը տեքստի կառուցման և ընկալման համատեքստում: Առանձնացվում են հրապարակախոսական ոճին բնորոշ պատկերավոր արտահայտչականության տարրերը, ինչպես նաև վերլուծվում է հրապարանական տեքստերում դրանց կիրառման նպատակը՝ տեղեկատվություն հաղորդելու և հանրային ազդեցություն ապահովելու տեսանկյունից:

Բանալի բառեր՝ իրավաբանական լեզու, ոճաբանական առանձնահատկություններ, ժանրային կառուցվածք, հրապարակախոսական հոդվածներ

РЕЗЮМЕ

АНАЛИЗ ПРОФЕССИОНАЛЬНЫХ СТАТЕЙ НА ПРАВОВЫЕ ТЕМЫ В ПУБЛИЦИСТИЧЕСКОМ СТИЛЕ

В данной работе рассматриваются профессиональные статьи юристов на правовые темы с целью выявления разнообразия их жанровых и стилистических характеристик.

Исследование показывает, что им присущи особенности как публицистического, так и научного стиля.

Широкий спектр экспрессивных стилистических средств, используемых в вышеуказанных статьях, диктуется их коммуникативной направленностью и целью воздействия на более широкий круг читателей.

Ключевые слова. юридический язык, стилистические особенности, жанровая структура, публицистические статьи

Սույն հոդվածում դիտարկվում են իրավական թեմայով՝ ընթերցող լայն շրջաններին ուղղված հանրամատչելի տեքստեր, որոնք իրենց ժանրային տարասեռությամբ կարող են պատկանել խոսքի ինչպես գիտական, այնպես էլ հրապարակախոսական ոճին: Հարկ է նշել, որ մեր նախորդ հետազոտություններում արդեն

դիտարկել ենք գիտական արձակի շարահյուսական կառուցվածքի առանձնահատկությունները, ինչպես նաև բացահայտել ենք մի շարք ոճաշարահյուսական հիմնական միջոցներ՝ հատուկ խոսքի գիտական ոճին առհասարակ: Ինչ վերաբերում է հրապարակախոսական ոճին, ապա այն գրական լեզվի գործառական ոճի տարատեսակ է և լայնորեն կիրառվում է հասարակական կյանքի ոլորտներում՝ թերթերում, հանդեսներում, հեռուստատեսության մեջ և այլն: Ինչպես հայտնի է, հրապարակախոսական համարվածն այնպիսի տեքստ է, որ ունի հրապարակային ուղղվածություն: Հայտնի է նաև, որ հրապարակախոսական ոճի տեքստերին դրանց սկզբնավորման շրջանից բնորոշ է իրազեկության և արտահայտչականության փոխազդեցական համատեղումը: Ընդ որում փոխազդեցությունը որոշվում է պատմական, արտալեզվաբանական գործոններով, համապատասխանում է հասարակության խնդիրներին նրա զարգացման այս կամ այն փուլում, նկատի է առնում հաղորդակցման և աշխատանքային գործունեության հանրային ոլորտները, փոխհարաբերությունը է հասարակական հարաբերությունների և հասարակական գիտակցության ձևերին, ունենում է հատուկ բնույթ: Ի հաստատումն ասվածի՝ անկարելի է չհամաձայնել Վ. Կոստոմարովի հետ, որն արդարացիորեն կարծում է, թե «.... հրապարակախոսական տեքստի կառուցողական սկզբունքը լեզվի տարրերի հոդավորումը և փոխարկումն է, որոնք (տարրերը)

արտացոլում են զանգվածային հասցեատիրոջ յուրահատկությունը պայմանավորող կայունություն, ամրատիպություն» [Կոստոմարով 1971, 150]: Սակայն հրապարակախոսական ոճը միջակա դիրք է գրադեցնում գիտական արձակի ոճի և գրական ոճի միջև: Գիտական ոճին նա մերձենում է փաստերի շարադրման տրամաբանական հետևողականությամբ, ասուլյաների ծավալվածությամբ, տրամաբանական հատվածների (պարբերությունների) քիչ թե շատ խիստ բաժանումներով: Մյուս կողմից հրապարակախոսական ոճը (հատկապես խոհագրությունը) մի շարք ընդհանուր գծեր ունի գեղարվեստական խոսքի ոճի հետ: Խոսքի պատկերավորությունը (հատկապես լեզվի հուզական տարրերը) միանգամայն բնութագրական է հրապարակախոսական ոճի համար: Խոսքի պատկերավորությունը հրապարակախոսական ոճում կայուն բնույթ ունի: Փոխաբերությունները, համեմատությունները, հարասությունները և հուզագիեցական այլ միջոցներ առնվում են արտահայտչական միջոցների լեզվական ընդհանուր պաշարից: Գեղարվեստական խոսքի ոճի հետ հրապարակախոսական ոճը մերձենում է նաև բովանդակության շարադրման «անհատական» դրսնորմամբ: Սակայն «անհատական» դրսնորման աստիճանը սահմանափակված է բուն իսկ ոճի առանձնահատկություններով: Այդպիսով խոսքային ամեն մի ոճ ունի իր որոշակի նպատակը, որը կանխորոշում է նրա գործառությունն ու լեզվական առանձնահատկությունները: Լրագրային հրապարակախոսական ոճի համար, ինչպես հայտնի է, հիմնական նպատակն իրազեկումն է

և ներգործությունը, վարչագործարարական ոճի համար՝ երկու կամ ավել անձնաց հետագա գործունեության պայմանների, սահմանափակումների, ձևերի հաստատումն է: Իսկ գիտական ոճի նպատակը որոշակի դրույթների, վարկածների, փաստարկումների ապացուցումն է: Հոդվածներն ու հրապարակախոսությունը կարող են շատ թե քիչ չափով մերձենալ մերթ գիտական, մերթ գեղարվեստական տեքստին և ունենալ գործառույթների համապատասխան հավաքականություն: Պատկերավորման և արտահայտության ոճական միջոցներից հրապարակախոսական ոճում հիմնականում գործածվում են այլաբերությունները, համեմատությունները, չափազանցությունները, այլաբանությունները, մեղմասությունները, ասացվածքները, ասույթները, թևավոր արտահայտությունները, մեջբերումները: Հրապարակախոսության ստեղծման գորեղ միջոց են երբեմն ոճական հնարների հեղինակային թարմացումները, այսինքն՝ այդ հնարների ձևերի դիտավորային (նպատակային) փոփոխությունները: Դրանցից է այս կամ այն բառի կամ բառակապակցության առանձնացման կամ ընդգծման համար նախադասության մեջ դրանց գործածությունը՝ սովորական շարադասության խախտմամբ, որի արդյունքն էլ լինում է շրջադասությունը: Այդ միջոցներից են նաև ներմուծումը, հակառակությը, ձարտասանական հարցը, նախադասության հարցութափատասխանական կառուցվածքը և այլն:

Այսպիսով՝ իրավագիտությանը՝ պատկանող իրավաբանական տեքստերի վերլուծությունը ցույց տվեց, որ կարելի

Է խոսել դրանց անհամասեռության կամ տարասեռության, ինչպես նաև այս կամ այն հոդվածի ներժանքային առանձնահատկությունների մասին:

Բ. Գարները «The Elements of Legal Style» (Garner, 2002, 264 թ.)

հայտնի աշխատության մեջ, հետազոտելով իրավաբանների մասնագիտական հոդվածները, որոնք հաճախ ուղղված են լինում նաև ընթերցող լայն շրջաններին, բացահայտում է ոճաբանական հնարների բազմություն՝ հասուլ խոսքի իրապարակախոսական ոճին: Անդրադառնանք այդ հնարներին:

1. Փոխարերություն՝

The Law has its epochs of ebb and flow. «One of the flood seasons is upon us....» (B. N. Cardozo, A Ministry of Justice 35 Harv. L. Rev. 113, 126 (1921)).

2. Անձնավորում՝

The law is a fat man walking down the street in a high hat. And far be it from the law reviews to be any party to the chucking of a snowball. Va. L. Rev. all or a judicious placing of a banana-peel. (Fred Rodell, Goodbye to Law Reviews-Revisited, 48 Va. L. Rev. 279, 281 (1962)).

3. Համեմատություն՝

The position of a judge has been likened to that of an oyster - anchored in one place, unable to take the initiative, unable to go out after things, restricted to working on and digesting what the fortuitous eddies and currents of litigation may wash his way. (Calvert Magruder, Mr. Justice Brandreis, 55 Harv. L. Rev. 193, 194 (1941))

4. Չափազանցություն՝

Lacking, perforce, any solid basis in precedent, vulnerable in theory and in logic, its central core of reasoning reversed within a week by another Court decision, *Marbury v. Madison* may seem scarcely worthy of the plaudits that have heaped on it or the deference that has been paid it in the intervening century and a half. But both the plaudits and the deference, like the decision itself, and like every significant Supreme Court decision since, were and are rooted in politics, not in law. This only the ignorant would deny and only the naïve deplore. (Fred Rodell, *Nine Men* 90(1955))

5. Հեղնանը՝

Where a man is fully occupied during the day, it is a heavy task for him to devote himself to the study of school subjects, with many of which, especially... Latin, has but slight acquaintance, if any at all. Latin has been a sine qua non under the Law Society's regulations since 1938.... (Glanville Williams (ed) *The reform of the Law* 36 (1951))

6. Նվազաբերություն՝

One belongs to the most vilified and persecuted minority in history is not likely to be insensible to the freedoms guaranteed by our Constitution. (Franfurter J., in *West Va. Bd. of Educ. V. Barnette*, 319 U.S. 624, 646 (1943))

7. Հարանունություն՝

Michael B. Landau, *The Colorization of Black-and-White Motion Pictures: A Gray Area in the Law*, 22 Loy. L.A.L. Rev. 61 (1989)

Շարահյուսական միջոցներից Գարներն առանձնացնում ե.

1. Հակադասություն՝

A trustee is held to something stricter than the morals of the market place. Not honesty alone, but a punctilio of an honor the most sensitive is then the standard of behavior. (Cardozo, J., in *Meinhard v. Salmon*, 164 N.E. 545, 546 (N.Y.1928))

2. Հակադրույթ՝

If a business is unsuccessful it means that the public does not care enough for it to make it pay. If it is successful the public pays its expenses and something more. (Holmes, J., in *Arizona Copper Co. v. Hammer*, 250 U.S. 400, 433 (1919)).

3. Շարահարություն // անշաղկապություն՝

Without the concrete instances the general proposition is baggage, impedimenta, stuff about the feet. (Karl Llewellyn, *The Bramble Bush*, 12 (1930; repr. 1951))

4. Աստիճանավորում՝

A witty judge once said of the judicial life that the young judge spent the first third of it in fear that he might be reversed in the Court of Appeal, the middle third in the conviction that the Court of Appeal was always wrong, and the last third not caring whether it was right or wrong. (Patric Devlin. *The judge* 26 (1979))

5. Զուգահեռություն՝

The Constitution of the United States is a law for rulers and people, equally in war and in peace, and covers with the shield of its protection all

classes of men, at all times, and under all circumstances. (Davis, J., in *Ex parte Milligan*, 71 U.S. (4 Wall.) 2, 120-121 (1866))

6. Պարբերույթ (մի քանի ստորադաս ունեցող նախադասություն՝ վերջում զիսավեր նախադասությամբ՝

Postponed predication

When men and women disagree about whether the right of free speech extends to abusive language, or whether capital punishment is cruel and unusual within the meaning of the constitution, or whether a group of inconclusive precedents establishes a right to recover for merely economic damage in tort, then it is both silly and arrogant to pretend that there is somehow, latent in the controversy, a single right answer. (Ronald Dworkin, *Taking Rights Seriously* 279 (1977))

b) Suspended predication

All that The Law is, all that it amounts to, all that it is made of, all that lawyers know and non-lawyers don't know, is a lot miscellaneous and tremendous lot-of abstract principles. (Fred Rodell, *Woe Unto You, Lawyers!* 109(1939; repr. 1980))

Հասուկ տեղ է զբաղեցնում Ճարտասանական հարցը.

Suppose the question of eating certain of food or drinking certain kinds of liquid were put up to the people thought it was right. Who are the other sixty percent who would have the audacity to send those forty percent to jail for doing something the sixty didn't believe in?

On how many questions of eating do two people think alike? They can go only a certain way, when they branch off and leave each other. (Clarence Darrow, "Prohibition," in *Verdicts Out of Court* 106, 117 (1963))

Բ. Գարները առանձնացնում է նաև կրկնության մի քանի սեսակ:

Բաղաձայնույթ՝

Law is no longer thought of as something cabined and confined in a narrow compartment of its own to be opened only by the specialist. (Benjamin N. Cardozo. "Modern Trends in the Study and Treatment of the Law" (1924), in 6 *Modern Eloquence* 34, 40-41 (1928))

Նույնասկիզբ՝

The melancholy and surprising feature of it all is not merely that such things exist. The melancholy and surprising feature is that they do not raise a ripple upon the placid surface of contentment. (Benjamin N. Cardozo, "Modern Trends in the Study and Treatment of the Law" (1924), in 6 *Modern Eloquence* 34, 43 (1928))

Բառակրնություն՝

It is rather for us to be here dedicated to the great task remaining before us; that government of the people, by the people, and for the people, shall not perish from the earth. (Abraham Lincoln, "Gettysburg Address" (1863), in *Speeches and Letters* 213- 14 (1907; repr. 1940))

Բազմաշղկապություն՝

Our dead brother seemed to me too modest to be ambitious for reputation, and to regard his place mainly as an opportunity and a duty. He

would have been most pleased, too, I dare say, to slip from it and from life, when his hour came without remark. He would have preferred not to be celebrated with guns and bells and pealing requiems, the flutter of flags and the gleam of steel in the streets, and all the pomp which properly is spent on those who have held power in their right hand. (Oliver Wendell Holmes (paying tribute to William Allen in 1891) in Speeches 52, 54 (1934))

Մեր կողմից հետազոտված օրենքին առնչվող գիտական հոդվածներում և հրապարակումներում նույնպես առկա են առատ ոճական-շարահյուսական հնարներ: Դիտարկման առարկա ենք դարձրել հետևյալ փաստաթղթերը՝ Draft articles on the responsibility of international organizations, with commentaries 2011 (40 pages) և LEGAL RESEARCH PAPER SERIES Paper No 70/2014 October 2014, Substantive Equality Revisited (PROFESSOR SANDRA FREDMAN FBA QC (HON)) (36 pages):

Դիտարկվող փաստաթղթերում կիրառված են հետևյալ ոճական հնարները՝

1. Շրջադասություն՝

Moreover, relevant practice resulting from exchanges of correspondence may not be always easy to locate, nor are international organizations or States often willing to disclose it. (2pq, inversion) /Draft articles on the responsibility of international organizations, with commentaries 2011 (40 pages)/

2. Հուգարտահայտչական կառույց՝

The present draft articles do not attempt to identify these special rules, but do consider the impact that they may have on the international responsibility of the organization towards its members and on the responsibility of members for the conduct of the organization. (հուզարտահայտչական կառույց, emphatic construction) /Draft articles responsibility of international organizations, with commentaries 2011 (40 pages)/ on the

3. Բազմաշաղկապություն // բազմաշաղկապ կառույց

An international organization may thus be held responsible if it aids or assists a State or another organization in committing an internationally wrongful act, or if it directs and controls a State or another organization in the commission of such an act, or if it coerces a State or another organization to commit an act that would, but for the coercion, be an internationally wrongful act. Another case in which an international organization may be held responsible is that of an internationally wrongful act. /Draft articles on the responsibility of international organizations, with commentaries 2011 (40 pages)/

4. Փակազգավորում՝

Nevertheless, the substantive understanding of the right equality is developed here in a discrimination context; in other words, to address wrongs experienced particularly on grounds of gender, race, disability, sexual orientation etc as well as the intersection between these groups. (LEGAL RESEARCH PAPER SERIES Paper No 70/2014 October 2014,

Substantive Equality Revisited (PROFESSOR SANDRA FREDMAN FBA QC (HON)) (36 pages)

5. Աստիճանավորում՝

I argue that the right to equality should not be seen in abstract formulaic terms, which simply require the same treatment or the same distribution. Instead, it should be located in the social context, responsive to those who are disadvantaged, excluded, ignored or demeaned. /LEGAL RESEARCH PAPER SERIES Paper No 70/2014 October 2014, Substantive Equality Revisited (PROFESSOR SANDRA FREDMAN FBA QC (HON)) (36 pages)/

6. Նույնադասություն // Նույնադասական կառույց // զուգահեռություն՝

This yields four main purposes or dimensions of substantive equality: to redress disadvantage; to address stigma, stereotyping, prejudice and violence; to embrace difference and achieve structural change; and to enhance voice and participation. /LEGAL RESEARCH PAPER SERIES Paper No 70/2014 October 2014, Substantive Equality Revisited (PROFESSOR SANDRA FREDMAN FBA QC (HON)) (36 pages)/

7. Թվարկում՝

These include indirect discrimination or disparate impact, reasonable accommodation, affirmative action, systemic discrimination, and unfair discrimination. /LEGAL RESEARCH PAPER SERIES Paper No 70/2014 October 2014, Substantive Equality Revisited (PROFESSOR SANDRA FREDMAN FBA QC (HON)) (36 pages)/

8. Հարցական կառույց՝

For example, social welfare systems based on conditional cash transfers might appear to advance people in poverty. But does it fulfil the right to substantive equality for women and if not, how can it be reshaped? /LEGAL RESEARCH PAPER SERIES Paper No 70/2014 October 2014, Substantive Equality Revisited (PROFESSOR SANDRA FREDMAN FBA QC (HON)) (36 pages)/

9. Շարահարություն // անշաղկապություն՝

Those who lack the requisite qualifications as a result of past discrimination will still be unable to meet job-related criteria; women with childcare responsibilities will still not find it easier to take on paid work. /LEGAL RESEARCH PAPER SERIES Paper No 70/2014 October 2014, Substantive Equality Revisited (PROFESSOR SANDRA FREDMAN FBA QC (HON)) (36 pages)/

10. Կրկնություն, կրկնաբերություն՝

Instead of aiming at gender neutrality or colour blindness, substantive equality focuses on the group which has suffered disadvantage: women rather than men, black people rather than whites, people with disabilities rather than able-bodied, or gay people, rather than heterosexuals./LEGAL RESEARCH PAPER SERIES Paper No 70/2014 October 2014, Substantive Equality Revisited (PROFESSOR SANDRA FREDMAN FBA QC (HON)) (36 pages)/

Այսպիսով, իրավական թեմայով տեքստերի ուսումնասիրությունը փաստում է դրանց ոճական

բազմազանությունն ու ժանրային տարածեռությունը, ինչը պայմանավորված է միաժամանակ մի քանի գործառույթների իրականացմամբ, իսկ տեքստերի նպատակային ուղղվածությունն ու հասցեատերերի շրջանակը թելադրում են ոճական միջոցների ընտրությունն ու կիրառությունը:

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

1. Власенко, Н. А. (1997). Язык права: Монография. Иркутск: Восточно-сибирское книжное издательство, Норма-плюс.
2. Губаева, Т. В. (2007). Язык и право. Искусство владения словом в профессиональной юридической деятельности. Москва: Норма.
3. Костомаров, В. Г. (1971). Русский язык на газетной полосе: Некоторые особенности языка современной газетной публицистики. Москва.
4. Крюкова, Е. А. (2003). Язык и стиль законодательных актов (с. 139).
5. Мущинина, М. М. (2005). О правовой лингвистике в Германии. В Юрислингвистика V: Юридические аспекты языка и лингвистические аспекты права (с. 18–30). Барнаул.
6. Шепелев, А. Н. (2002). Язык права как самостоятельный функциональный стиль (Кандидатская диссертация). Тамбов.
7. Bhatia, V. K. (1983). Simplification is easification: The case of legal text. *Applied Linguistics*, 4(1), 42–54. <https://doi.org/10.1093/applin/4.1.42>
8. Coode, G. (1848). On legislative expression, or, the language of the written law.
9. Fredman, S. (2014). Substantive equality revisited (Legal Research Paper Series, Paper No. 70/2014). University of Oxford. <https://www.law.ox.ac.uk/sites/files/oxlaw/ssrn-id2503962.pdf>

9. Garner, B. A. (2002). *The elements of legal style* (2nd ed.). Oxford University Press.
10. Gibbons, J. (Ed.). (2004). In *Language and the law* (p. 49). Cambridge University Press.
11. Tiersma, P. M. (1999). *Legal language*. University of Chicago Press.
12. United Nations. (2011). Draft articles on the responsibility of international organizations, with commentaries. https://legal.un.org/ilc/texts/instruments/english/commentaries/9_11_2011.pdf